

ПУБЛІЧНА СИСТЕМА РЕЙТИНГОВОЇ ОЦІНКИ ДІЯЛЬНОСТІ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ

студентка *Мальована В.М.*
(наук. керівник *доц. Скляр І.Д.*)

Вихід України на світовий ринок та стратегія вступу до Європейського Союзу передбачають необхідність підвищення аналітичності публічної інформації про діяльність усіх суб'єктів господарювання, зокрема банківських установ. Також постає питання підвищення рівня капіталізації банків, адже нарощування банками власних коштів забезпечує зростання їх конкурентоспроможності та розвитку фінансових послуг, адекватних сучасним потребам клієнтів та тенденціям на світових фінансових ринках.

За таких умов актуальним стає надання аналітичної інформації про якість банківської системи в цілому та окремих банків зокрема широкому колу користувачів. При оцінці комерційних банків доцільніше використовувати рейтинговий аналіз, оскільки при визначенні рейтингу комерційний банк розглядається як єдина економічна система. Рейтинги повинні надавати інформацію та бути досяжними для контрагентів різного рівня.

З метою визначення рейтингу комерційного банку у світовій практиці була розроблена велика кількість методик, у тому числі: методика CAMELS, за якою Національним банком України визначаються рейтинги українських банків; рейтинг компанії Standart & Poog's; аналіз балансу «М» банку; методики аналізу В.С. Кроморова, А.Альтмана та інші.

Існуючі методики визначення банківського рейтингу містять ряд недоліків, серед яких використання конфіденційної інформації, необґрунтоване використання окремих економічних показників, складність розрахунків, висока ступінь суб'єктивізму при визначенні впливу того чи іншого чинника на рейтингову оцінку комерційного банку, що обмежує можливість їх використання у практичній діяльності підприємств.

Щоб уникнути цих недоліків необхідно вдосконалювати рейтингові системи оцінки банків. Зокрема, значним недоліком є необхідність використання інформації, яка є банківською таємницею і не

підлягає оприлюдненню. Отже, виникає необхідність розробки альтернативні методи оцінки діяльності, які відзначалися б простотою розрахунків, були достатньо об'єктивними і результати розрахунків яких були б доступні широкому колу споживачів. Завдання визначення рейтингу полягає в забезпеченні об'єктивної оцінці стану будь-якого банку з єдиної точки зору. При визначенні узагальнюючої оцінки (рейтингу) банку необхідно використовувати стандартизовану систему, за допомогою якої всі банки можна розглядати під єдиним кутом зору. Вихідна інформація повинна бути загальнодоступною, наприклад, баланс, звіт про прибутки (збитки), анкети.

Система оцінки банків має відповідати таким принципам:

- комплексність – проведення різнобічного аналізу діяльності банку;
- об'єктивність і прозорість – використання визначеного набору показників і зрозумілого алгоритму інтерпретації розрахованих даних;
- публічність – використання лише публічних джерел інформації;
- періодичність.

Ефективним є створення організації з незалежного аналізу банківських установ для безпосереднього розрахунку комплексної оцінки діяльності кожного зареєстрованого в Україні банку та зведення отриманих результатів в аналітичні таблиці. Результати рейтингу, оприлюднені у ЗМІ, піднімуть рівень довіри до банків. Це сприятиме підвищенню ефективності функціонування національної грошово-кредитної системи шляхом переорієнтації клієнтів на співпрацю із фінансово стабільними банківськими установами.

Підвищення якості інформації про банки сприятиме «оздоровленню» банківської системи України. Адже довіра широкого кола користувачів: від фізичних осіб до міжнародних інституцій, веде до нарощення банками власних коштів, розширення можливостей надання актуальних послуг, зростанню конкурентоспроможності. Рейтинговий звіт допомагає не лише контрагентам одержати незалежну оцінку банку. Оцінка ззовні допомагає глибше, об'єктивніше проаналізувати свої сильні і слабкі сторони безпосередньо керівництву самого банку. Думка аналітиків має істотне значення для вироблення подальшої політики. У цьому полягає цінність рейтингу для внутрішньої діяльності банку.